

מסורת הש"ס

(א) [שבת פס' ושי"ג, ט] שבת
מלא. לעיל ג' א, [לעיל ג' א,
(ד) מקלות פ"ח מ"א,
(ה) מקלות פ"ח מ"ד מולין
דכ"י; (ו) [גינה ע"ג,
(ז) מ"ז מ"רע דב"ס פ"ק
ד' (ז' ע"ג מ"ג); (ט) כ"א:
אכ"ז (א' וע"ג דף ל"ג,
כ"ז) [גד"ל הע"מ].

תורה אור השלם

1. וכל אשר יגע בו הוב
קרי' לא שטף בקים ובכס
בגדיו ודחץ במים וקמא
עד הקרב'. ויקרא טו א
2. דבריו אל בני ישראל.
ואמרתם אלהים איש איש
כי יתקד: זב מבשרו וזב
טמא דהא: ויקרא טו ב
3. ואיש כי תצא ממנו
שכבת ור' ודחץ במים את
כל בשרו וקמא עד
עד הקרב': ויקרא טו ג
4. כי יתקד בק איש אשר
לא יתקד טהור חוץ מזה
קולו ויקרא אל מחוץ
למחנה לא יבא אל תוך
המחנה: דברים כ"ג יא

הגהות הב"ח

(א) נמ' לא חיש ולא
הסמך: (ב) רש"י ד"ה
דכתיב ור"ה לא שטף דה"א

גליון הש"ס

נמ' אבר שמואל כל ש"י
ובי' ע' וע"ג ד' ע"א דה"ה
רובי: נמ' דלא מורעא הא
מפרי' משפרי' ע' לקנן ט
ע"א דה"ה ו' ש"י ד"ה
לא שטף ובי' דמ"ה
לנשילת יריד' ובי'. מולין ק'
וע' וע' נמ' ע"ס ד"ה
מלא ויקרא ע' רש"י דקנן
ה ע"א ד"ה לענן טומאה:

מוסף רש"י

שלא מצינו לו. צטר
טומאות צמורה אלף צטר
(שבת פ"א). אף הכא
מאבראי. דקד"ל מנגז בית
הסמרים אינו מטמא אפקא
לא מולן אשר יגע בו הוא ובי'
הא שטף טהור, בתמימי, הא
שטפה נמ' אלף כל אשר יגע
בו הוא צטר שהוא גלוי כדיו
והוא לא שטף עדיין כל גופו
נמ'ש, שלא טבל מזה, וכס
בגדיו (דפשוין בה). כאילו
מביא מבול לעולם.
שמתחמם וכל לדי קרי, וזה
קלקלו ע"ד דור המנוח,
מואלים שבת זרע לעולם
(שבת פ"א). עשירה זו היתה
ב"ס, דכתיב (בראשית ו) כי
השחית כל בשר, ואמרו (ר"ה)
(ג). כדומותן קלקלו (ע"ד)
(ג). ולא הטיל מים. קודם
שטבלה, לשטפול מים
טמא. שמה נשאר צפי
האמה לחנות קרי ויאלץ וע'
מי רגלים, ושבת זרע
מממחה ככל שהוא אפילו
בשני חרדל (חוריו ב"ד).

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מג.

עין משפט
נר מצוה

לה א מיי פ"ח מהל'
מטמא משכב ומשג
הכלה ה:
לו ב מיי פ"ח מהל' שאר
אבות הטומאה הל'ד
סמט עין נמו:
ג ד ג מיי שס הל'ה:
ק"ה ה מיי שס הל'ד:
ל"ג ד מיי שס הל'ד:
מ ד מיי שס הל'ה:
מא ה מיי פ"ב מהל'
מטמא משכב ומשג
הכלה ט:

תו' הרא"ש

למיררא דהייסט ונגיעה
כידיו. פרש"י
(דמתי' דמהכא) לפינן
לכל הנגיעות דאין מגע בית
החמנו בלשון נגיעה ללמד
על כל נגיעה דכתבא גבי
טומאה שתהא [בלגין]
והיינו דאמרי' בפ"ק
דקדושין אמר ע"ל הכל
מקדושי' ולשון גלוי הוא אצל
השרץ כי יגע אמר רחמנא
והאי בר נגיעה הוא ומיחו
פשיטא ליה דבעי' שיהא
גלוי אלא דסמך אנגייה
דהכא ויחזיק לידיו:

אוחו ס"ד והתניא ר' אליעזר
אומר לו האוחז ומשתין
כו. מירבא זו תמורה בעיני
כיון דכתיב בקרא משמרת
תרומו' וצוה הכתוב
לשמור אותה שלא תטמא
וכי בשביל חכמי שאמרו
כאילו מביא מבול לעולם
לא ימנע מביא מבול את
התרומה (ט' ע"ב):
שכבת זרע אמר רחמי'
בבבוי' להריע:
אפי' באין יורה כחץ אירי'
דמפרש בסמוך ורואייה
לחוריע' כיון שנעקר
בהרגשה. ותי' דאמרין
בפ"ק נדרים איהו קיים לה
בירוח כחץ וכיון שאומרת
שאנו יורה כחץ יצא יורח
ומאי נפקא לו אם
אינו יורה כחץ מ"מ ראו
הוא לחוריע וי"ל דלעולם
בשאינו יורה כחץ אינו ראוי
לחוריע ובהא פליגי הני
לישיי דהכא דלישא קמא
בב"ר כיון שנעקר מתחלה
באותו ענין שראיה לחוריע
מטמאה או א"צ דאודה היא
לחוריע אלא שאינה יכולה
להתעבר בשאינה יורה כחץ
לפי שאינו נכנס עד מקום
ההריון אלא שותת ויורה
לחץ:
אורויע הוא דלא מורעא הא
טמאי מטמאה.
אפי' נעקר בלא הרגשה דאי
לאו הכי היינו לישא קמא:
זבה שנעקרו מימי רגליה.
פרש"י בתשובה להכי בעי
בובה ולא בעי בוב לפי
שבאשה מתעגלין כל מימי
רגליה בבת אחת לפתחה
משא"כ באיש:

(א) ולפי מש"כ צבי' דה"ה
גרי"ם כ"ב כספ' הוה"ק וכו'
נש"ע שם דעון זה תמור מכל
עצמות תמורה מיישא זה
וגלג"ה י"ל דש וז"ל ע"ק
ומש"כ צבמות ז' ע"ש
דוי"ק.

קמ"ל דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי בתוך התנור ופיו
למעלה מפני התנור: והסיט בו את הטהור טהור. כמפרש טעמא
לקמן: בקומטו של טהור והסיט בו את הטמא. הטהור שהרי
נשא את הטמא וק"ו לזכר עמנו: מאי טעמא.
טהור היסט בקנה וזה קומטו של זכר

טהור: דכתיב וכל אשר יגע בו
הוא וגו'. והאי קרא לאו למגע
אלטרין דהא כתיב [שם] והנוגע צצר
הוא אלא זה הסיטו של זכר מכאן
למנו זכר שהסיט את הטהור טמא
שלא מצינו בכל התורה טומאה המסמט
טהרה שמתמא אלא אם כן נשא
טהור את הטמא והכא כזה הוא דגלי
רחמנא וכתב ודיו דדרשינן" הכי היכא
דסיט בו הוא צדיו כלומר בגלוי (ט):
לא שטף נמ'ש. מילתא אחריית היא
* למילף נטילת ידי' לאחילה מהכא.
אלמא הסיט זכר את הטהור אינו טמא
אלא א"כ הסיטו בגלוי צדיו מדאפקיה
בלשון נגיעה לפינן נמי לכל נגיעות
לדון מגע בית הסמרים מטמא אצל
טהור שהסיט את הזכר דנפקא לן
מקרא אחרינא דלא כתיב ציה ידיו
טמא אפילו הסיטו צקנה שבקומטו
מידי דהוא הנבלה בקומטו שהיא
מטמאה צמשא דהא מ"מ הרי הוא
נושא את הטומאה. ל"א קנה בקומטו
של טהור והסיט את הזכר להכי טמא
שנגע הקנה בגלוי של זכר ונטמא
הקנה מחמת הזכר וחוזר ומטמא את
הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגליא
גבי זכר הוא דבעינן אצל קנה בקומטו
של זכר והסיט את הטהור טהור
הואיל זכר קמוט וגבי זכר כתיב ודיו.
ושיבוש הוא מופתי כמה דכתיב חלף
דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל
טומאה וא"ת צקנה חלול נהי נמי
דמקבל טומאה אפי"ה אין חוזר
ומטמא הטהור שהרי אין מנגז של זכר
חוזר ומטמא אדם שאין לך נוגע
בטומאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע
בנות ועוד אי טמא הטהור משום
נגיעת קנה היא והרי בקומטו הוא
דנגע וצית הסמרים לאו זכר מגע הוא
דהא אמרין לעיל' שר' בקומטו טהור
ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד
הסיט טהור את הזכר מי נפק מהאי
קרא וכל אשר יגע בו הוא כתיב כל
והיינו אשר יסיטנו הוא ולא כתיב כל
אשר יגע בו: כאילו מציא מצול.
שמתמם את אצביו' ומציא לדי קרי
וחו קלקול דור המנוח שנאמר
(בראשית ו) כי השחית כל בשר:
בשטפול עשה. שאינה מתממת:
לא שפית. והא דמתיא כל זמן שאצבע
צעין מדממת ה"מ היכא דמתחלה
ממשמם וחיים את עצמו ויאלץ כל

למיררא דהייסט ונגיעה כידיו. פרש"י דמהכא לפינן לכל
נגיעות כגון שרץ ונבלה שנגעו צמרו של טהור
וקשה דאי מוז' ילפינן כי היכי דבעינן גלוי הוא ה"נ בעינן שיגע
בגלוי של טהור לענין היסט נמי מילף דנבעי שסיט הטהור בגלוי
דבעינן בגלוי הוא והכא אמרין
דקנה בקומטו של טהור והסיט בו את
הזכר טמא ואמר נמי דצית הסמרים
מטמא צמשא אלא נראה לפרש דזכר
וסרץ ונבלה שנגעו צמרו של טהור
דטהור לאו מוז' ילפינן אלא ילפינן
מלשון נגיעה דכתיב צבולו וטהור
הנוגע צכר נמי כתיב הנוגע צצר
הזכר ולשון נגיעה משמע מאצבאי שיגע
הטהור בגלוי בטומאה וכן משמע פ"ק
דקדושין (דף כה). דלמר עולא הכל
מודים לשון גלוי הוא אלף שרץ וכי
יגע אמר רחמנא והאי זכר נגיעה
הוא משמע דמלשון נגיעה דכתיב
צצר' הוא דריש דלא מיימי קרא
ידיו ולשון גלוי הוא אצל
התם אשר יגע בו היינו קרא דכתיב
גבי זכר והא דלטרין הכא למדרש
מידיו ולא נפקא ליה מנגיעה דכתיב
צכר משום דהיא נגיעה צהיסט מיימי
ולא משמע גלוי כמו נגיעה ממש
לכך דריש לה מידיו דבעינן גלוי הוא
צין צהיסט צין צנגע מדאפקיה בלשון
נגיעה א"כ מנגיעה דהכא דכתיב
גבי ידיו מינה ילפינן לכל נגיעות
דהוו מאצבאי: בראייה' דחוריע.

ולא תוך תוכו קמ"ל אמר ר"ל *קנה בקומטו
של זכר והסיט בו את הטהור טהור קנה
בקומטו של טהור והסיט בו את הזכר טמא
מאי טעמא דאמר קרא *וכל אשר יגע בו
הזכר וידיו לא שטף במים זהו הסיטו של זכר
(ט) שלא מצינו לו טומאה בכל התורה כולה
ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה למימרא דהייסט
ונגיעה כידיו מהו התם מאבראי אף הכא
מאבראי: אבל אלו ובעל קרי אינן מטמאין
וכו': זכר דכתיב *כי יהיה זכר מבשרו עד שיצא
זכרו מבשרו בעל קרי דכתיב *ואיש כי תצא
מכמו שכבת זרע: היה אוכל בתרומה והרגיש
וכו': אוהו *והתניא ר"א אומר כל האוחז
באמה ומשתין כאילו מביא מבול לעולם
אמר אביי במטלית עבה רבא אמר אפילו
תימא במטלית רכה כיון דעקר עקר ואביי
חייש דילמא אתי לאוסופי ורבא לאוסופי לא
חייש * (ט) והתניא למה זה דומה לגותן אצבע
בעין שכל זמן שאצבע בעין מדמעת וחוזרת
ומדמעת ורבא כל אחמומו והדר אחמומו
בשעתא לא שכיח אמר שמואל *כל שכבת
זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה
מ"ט שכבת זרע אמר רחמנא בראייה' להוריע
מיתבי * היה מזהרה בלילה ועמד ומצא
בשרו חם טמא תרגמא רב הונא יבמשמש
מטתו בחלמו דאי אפשר לשמש בלא
הרגשה לישנא אחרינא אמר שמואל כל
שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מטמאה
מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא איכא
ביניהו *נעקרה בהרגשה ויצאה שלא
בהרגשה מילתא דפשיטא ליה לשמואל
מביעאי ליה לרבא דבעי רבא נעקרה
בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה מהו ת"ש
*בעל קרי שטבל ולא הטיל מים לכשיטייל
מים טמא שאנו התם דרובה בהרגשה נפק
לישנא אחרינא אמרי לה * אמר שמואל כל
שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינה מורעת
אורויע הוא * דלא מורעא הא טמויי מטמאי
שנאמר * כי יהיה בך איש אשר לא יהיה
טהור מקרה אפילו קרי בעולם בעי רבא
עובר כוכבים שהרהר וירד וטבל מהו אם
תמצוי לומר בחר עקירה אזלינן הני מילי
לחומרם אבל הכא דלקולא לא אמרינן או דילמא לא שנא
שנא יתיקו בעי רבא זבה
שנעקרו מימי רגליה וטבלה מהו אם תמצא לומר בחר
הני מילי שכבת זרע דלא מצי נקית לה אבל מימי רגליה
דמצי נקית לה לא שנא יתיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה
או דילמא לא שנא יתיקו בעי רבא זבה שנעקרו מימי רגליה

דהוו מאצבאי: בראייה' דחוריע.
ואפי' יאזה בלא הרגשה איירי כדמוכח
בסמוך ומימה דא"כ משמע דלאו
להרוע אע"פ שאינו יורה כחץ וצביליה
נדרים (דף כה). וכן צבמות (דף כה).
אמר רבי קיס לה צורה כחץ
משמע דאי אין יורה כחץ אינו ראוי
להרוע וי"ל דלהא לישנא דהכא לא
מנריך רק צבמות עקירת שכבת
זרע תהא ראיה להרוע אע"ג דלסוף
יאחתה היא צעין שאינו ראוי להרוע
א"כ ראוי להרוע הוא אלא שאינה
ראייה להתעבר לפי שאינו יורה כחץ
ואינו נכנס לתוך גופה אלא שותת
ויאלץ לחוץ: דהא *טמויי מטמאי.
פירוש ואפילו נעקרה בלא הרגשה
דאם לא כן היינו לישא קמא:
זבה שנעקרו מימי רגליה. וכן צבי'
מעובדת כוכבים שאל ריבזא
מרש"י אמאי לא צבי מוזכר זכר
ועוד כוכבים והשיב דנראה לו לפי
שצאשה מתעגלין כל ומימי רגליה
צבת אחת לפתחה מה שאין כן באיש:
אם
וירדה
אם לא שכיב צבול דכתיב וכל אשר יגע בו הוא כתיב כל
אשר יגע בו: כאילו מציא מצול.
שמתמם את אצביו' ומציא לדי קרי
וחו קלקול דור המנוח שנאמר
(בראשית ו) כי השחית כל בשר:
בשטפול עשה. שאינה מתממת:
לא שפית. והא דמתיא כל זמן שאצבע
צעין מדממת ה"מ היכא דמתחלה
ממשמם וחיים את עצמו ויאלץ כל

שהע מעט אצל זה שזדעוועו אצביו נעקר כל הזרע ציחד ושזכר אינו חוזר ומתחמם לעקור עוד מיד צעשה אחת: צצרו אכצרו:
טמא. שמה ילא ממנו קרי ואמאי והא לא ארגיש: צצמשמש מטפו צחלמו. דאי נפק ודאי ארגיש: ויאספה בלא הרגשה. דאינו יורה כחץ: לכשיטייל
מים טמא. דנשתמיר מן הקרי ויאלץ עכשו ואע"ג דלא נפיק צצהרגשה הואיל ומעיקרא איעקר צצהרגשה: עובד כוכבים שרהרה. ונעקר ולא
יא: וירד וטבל. לכס גירות ואח"כ ילא קרי: משה. אפי' אם תמצא לומר לגבי ישראל דכי נעקר צצהרגשה ויא שאלה צצהרגשה טמא דלולין צצר
עקירה הכל לא נזיל צצר עקירה דהיינו קולא הואיל וכשהוא עובד כוכבים נעקר וטהור דלמר צצנות כותים' קרי טהור אפילו לצ"ה:
או דילמא לא שנא. לחומרם כגון לגבי עקירה דהרגשה דישאל ולא שנה לקולא כי הכל אזלינן צצר עקירה: שנעקרו מימי רגליה. דהו
מעין אב הטומאה: וירדה וטבלה. וטהרה מווצה ואח"כ הטילתו * מהו מי אזלינן צצר עקירה ומטמאו או לא: דלא מצי נקית לה. מללללל
הילכך מצי עקר חשיב ליה אורף ילאה: [עובדים כוכבים]. סתם עובדת כוכבים מי רגליה ממתמאין דחכמים גרו עליהן שיהו כוכבין לכל דכריהן [נעיל ל:]